

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
ODASI**

YAPI DENETİMİ ve TÜM İLLERE YAYGINLAŞTIRILMASI İLE İLGİLİ BİLGİLENDİRME SUNUMU

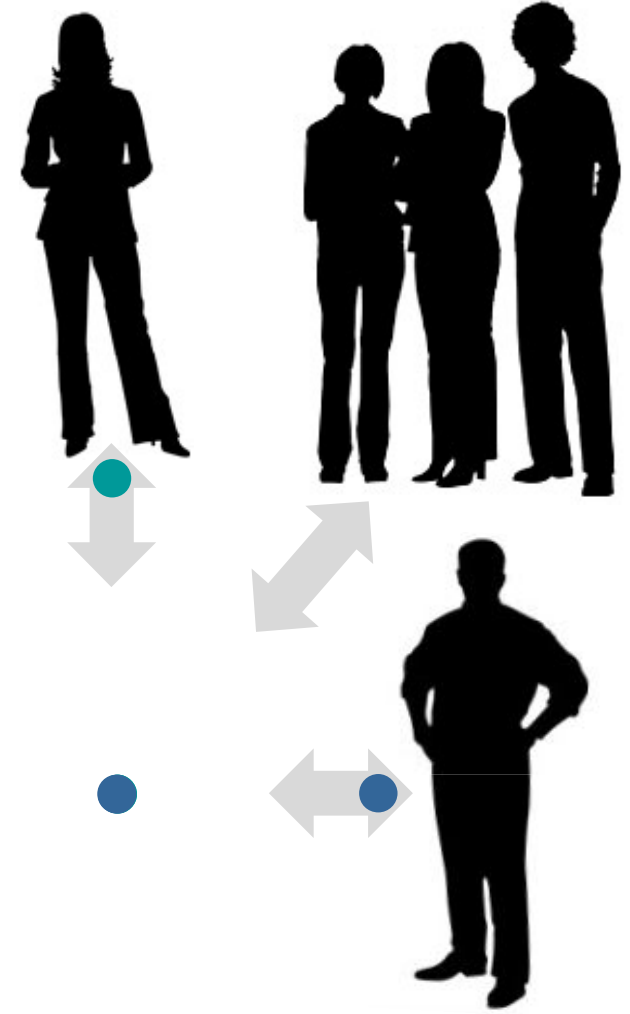

Sunanın Adı :

Sunu Tarihi :

Sunum Planı

- Sorumlu olunan Kanun ve Yönetmelikler
- Deprem sonrası Yapı Denetimin gelişimi
- 595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)
- 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun
- 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda Fenni Mesuliyet ve İmar Kanundaki değişiklik
- Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği (5 Şubat 2008)
- Denetçilerin dikkat edeceği konular
- TMMOB'nin görüşleri
- Yapı Denetim Kuruluşu, Denetçi, Kontrol Elemanının başvuru ve belge alma koşulları
- Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı
- Eğitim Süreci
- Yapı Denetçiliğinden İstifa
- Sorularınız

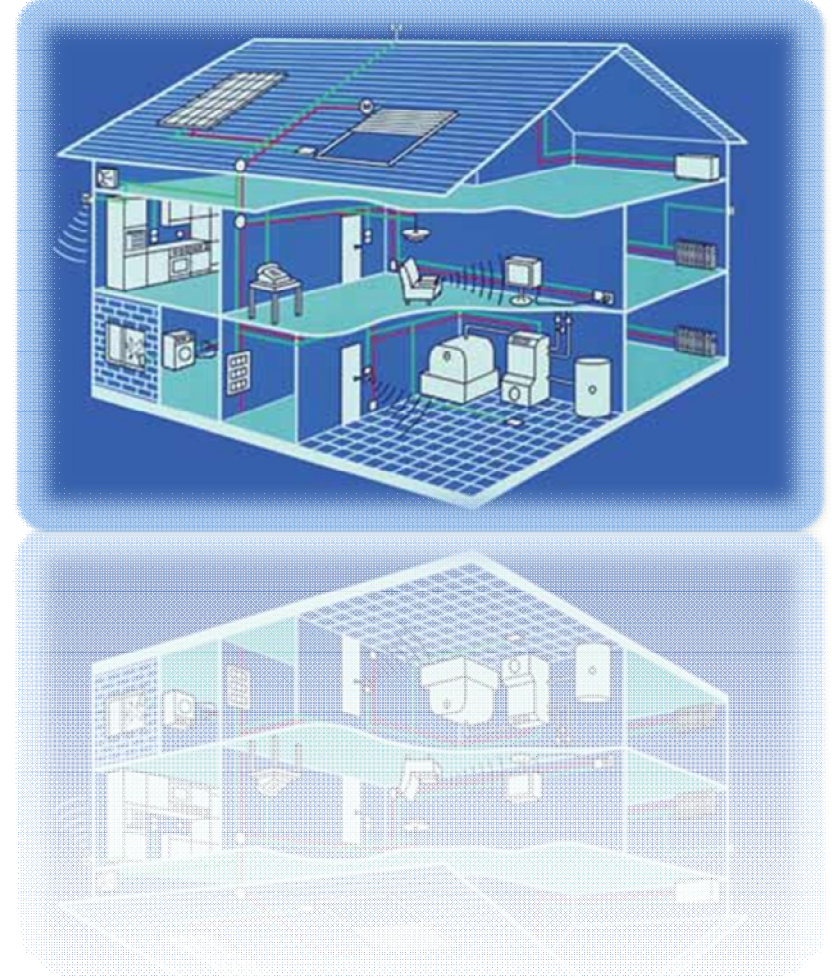
Sorumlu olunan Kanun ve Yönetmelikler

- İMAR KANUNU
- 4708 SAYILI YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN
- ENERJİ VERİMLİLİĞİ KANUNU
- YAPI DENETİMİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ
- PLANLI ALANLAR TİP İMAR YÖNETMELİĞİ
- PLANSIZ ALANLAR İMAR YÖNETMELİĞİ
- ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ
- ELEKTRİK TESİSLERİNDE TOPRAKLAMALAR YÖNETMELİĞİ
- ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ PROJE HAZIRLAMA YÖNETMELİĞİ
- ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ
- ASANSÖR YÖNETMELİĞİ
- BİNA İÇİ TELEFON TESİSAT(ANKASTRE) TEKNİK ŞARTNAMESİ
- BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK
- BİNALARDA ENERJİ PERFORMANSI YÖNETMELİĞİ
- İŞ KANUNU
- YAPI İŞLERİNDE SAĞLIK VE GÜVENLİK YÖNETMELİĞİ
- KABLO BACAŞI VE ENERJİ ODASININ ÖLÇÜ VE DETAYLARI İLE UYGULAMA ALANLARINA İLİŞKİN ESASLAR
- İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ YÖNETMELİKLERİ
- FEN ADAMLARI YÖNETMELİĞİ

Yapı Denetimi Nedir?

Yapı denetimini “Güvenli, sağlıklı, ekonomik yapı elde edebilmek amacıyla yapıların, ilgili idare ve yükleniciden (müteahhit) bağımsız olarak, tasarım (proje) ve yapım (inşa) aşamalarında yürürlükteki yapı yönetmelikleri ve standartlara uygun olarak yapılmasının sağlanması süreci” olarak tanımlamak mümkündür.

Yapı Denetim Sisteminin Gelişimi

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Doğu Marmara depremlerinin çok büyük can ve mal kayıplarına yol açmasından hemen sonra konuya özel önem verilmiş, ilk kez doğal afetler adı altında bir başlık açılmış ve alınacak önlemler arasına;

- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği yasasının yeniden düzenleneceği,
- İmar yasasının sağlıklı bir yapı denetim sistemi getirecek ve kurallara aykırı uygulama yapanların sorumlulukları ve bunlara uygulanacak yaptırımları içerecek şekilde yeniden düzenleneceği,
- Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir Belediyesi Kanununun, sağlıklı bir yapı denetimi sistemi getireceği ve yerel yönetimlerin doğal afet tehlikesi ve risklerinin belirlemesi ve zararlarının azaltılması konusundaki görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden düzenleneceği,
- Afet yönetmeliğinin, (deprem bölgelerinde yapılacak yapılar hakkında yönetmelik) depremle ilgili koşullarının bilinçli ve eksiksiz olarak uygulanmasının sağlanacağı,
- Medeni Kanun, Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunlarının ilgili maddelerinin, “yapıda denetim, sorumluluk ve sigorta” konuları bakımından yeniden gözden geçirileceği,
- Mevcut ve yeni yapılacak olan tüm yapı ve alt yapıların yeterli afet güvenliğine kavuşturulması için gereken tüm çalışmaların tamamlanacağı, hükme bağlanmıştır.

595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)

Doğu Marmara depreminde; 18000'in üzerinde kişinin hayatını kaybetmesi, 40000 kişinin yaralanması ve 55000 konutun yıkılması veya ağır hasar görmesi ve bu depremlerin yol açtığı doğrudan ekonomik kayıpların 13-14 milyar ABD dolarına ulaşması üzerine Hükümet, deprem zararlarının azaltılması konusunda ciddi ve somut adımlar atılması gereğini duymuş ve ilk olarak 10 Temmuz 2000 tarihinde, 27 pilot ilde uygulanmak üzere, 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'yi çıkarmıştır. Ana muhalefet partisinin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi 25 Mayıs 2001 tarihinde 595 Sayılı KHK'yi iptal etmiş ve yürürlüğünü durdurmuştur. 595 Sayılı KHK'dan daha kapsamlı, TMMOB ve Odaları devre dışı bırakan 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Yasa çıkarılmıştır.

595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)

Bu KHK'nin gerekçesinde, getirilen yeni yapı denetim sisteminin amaçları şu şekilde ifade edilmiştir.

- Depremler ve diğer doğal afetlerin neden olabilecekleri zararların azaltılması için yapı güvenliğinin artırılması,
- Bina yaptıran veya satın alan tüketici konumundaki kişilerin, kusurlu ve ayıplı inşaatlar nedeniyle uğrayacakları can ve mal kayıplarının azaltılması,
- Denetimsiz ve kaçak yapı yapılmasının engellenmesi,
- Yapıların kalitelerinin artırılması, ekonomik ömürlerinin uzatılması ve bakım ve onarım giderlerinin azaltılması,
- Projelendirme ve yapım sürecinde görev alan; proje müellifi, yapı müteahhidi, şantiye şefi ile yapı denetim kuruluşlarında görev alan mühendis ve mimarların yetkinlik kazanması ve niteliklerinin geliştirilmesi,
- Mühendislik ve mimarlık mesleklerinin önemi ve saygınlığının artırılması,
- İnşaat sektöründe tüketici bilincinin geliştirilmesi ve tüketicinin korunması,
- Yapı üretimi sürecinde kusur işleyenlere karşı yaptırımların etkili şekilde uygulanması ve
- Devletin adalet sistemine olan güvenin artırılması.

YAPI DENETİMİ

Doğu Marmara depremlerindeki can ve mal kaybından sonra TMMOB ve Odaları devre dışı bırakan 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun çıkarılmış ve denetim işinin 19 ilde zel Yapı Denetim Kuruluşlarınca yapılması sağlanmıştır.

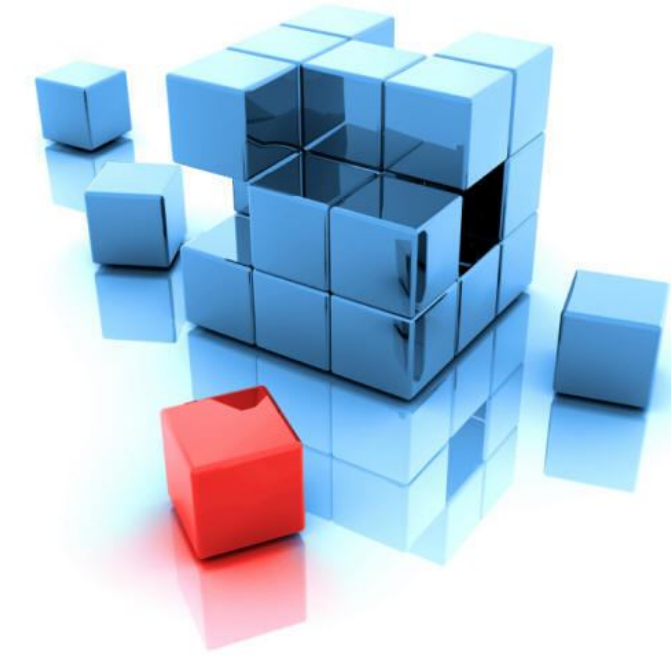
"Her şeyin özeli güzeldir" mantığı ile kamusal bir hizmet olan yapı denetimi amacı dışında kullanılan bir alan haline getirilmiş ve doğabilecek sorunlar TMMOB tarafından önceden bildirilmiş olmasına rağmen, yapı denetimi yasası çok kısa bir zamanda yeterli ve ayrıntılı düzenlemeler yapılmadan yrrllğe girmiştir. Depremin üzerinden 11 yıl, yasanın uygulanmasından bu güne kadar 9 yıl geçmiştir. Ancak, ne yasa hazırlayıcılar, ne idareler, ne de bu yasa ile denetim görevini yerine getirmeye çalışan mimar ve mühendisler ile yapı sahipleri yasanın uygulanmasından memnun değildir. Kısacası yapı denetim sürecinin bütün bileşenleri yapı denetim yasasının mağduru haline gelmişlerdir.

4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun

Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca ivedi olarak halen yürürlükte olan 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun hazırlanmış ve 31 Temmuz 2001 tarih ve 24461 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Her ne kadar 4708 sayılı yasanın gerekçesinde 595 sayılı KHK'nın gerekçesinde belirtilen aynı amaçlar yazılı ise de 4708 sayılı yasa gerekçesi ile dahi ters düşer hale gelmiştir.

4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun

MADDE 1. Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar plânına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanun; 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde belirtilen ruhsata tâbi olmayan yapılar "ile tek parselde, bodrum katı dışında en çok iki katlı ve toplam ikiyüz metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar " (Değişik : 30.06.2004 tarih ve 5205 sayılı kanun) hariç, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar.

3194 Sayılı İmar Kanunundaki

Madde 26 – Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin hareket ve savunması bakımından gizlilik arz eden yapılara; belediyeden alınan imar durumuna, kat nizamı, cephe hattı, inşaat derinliği ve toplam inşaat metrekaresine uyularak projelerinin kurumlarınca tasdik edildiği, statik ve tesisat sorumluluğunun kurumlarına ait olduğunun ilgili belediyesine veya valiliklere yazı ile bildirdiği takdirde, 22 nci maddede sayılan belgeler aranmadan yapı ruhsatı verilir.

Ruhsata tabi olmayan yapılar ve uyacakları esaslar:

Madde 27 – Belediye ve mücavir alanlar dışında köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanların köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yaptıracığı konut, hayvancılık veya tarımsal amaçlı yapılar için inşaat ve iskan ruhsatı aranmaz. Ancak yapının fen ve sağlık kurallarına uygun olması ve muhtarlıktan izin alınması gerekir.

4708 Sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun

Denetçilerin, Kontrol Elemanlarının Sorumlulukları

Madde 3: Yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludurlar. Bu sorumluluğun süresi; yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren, yapının taşıyıcı sisteminden dolayı on beş yıl, taşıyıcı olmayan diğer kısımlarda ise iki yıldır.

Yapı denetim kuruluşlarının yöneticileri, ortakları, denetçi mimar ve mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi; bu Kanunun uygulanmasından dolayı ortaya çıkan yapı hasarından sorumludur.

Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticari faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim faaliyeti süresince başkaca mesleki ve inşaat işleri ile ilgili ticari faaliyette bulunmaları yasaktır.

4708 Sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun

Ceza hükümleri

MADDE 9.- (Değişik 08.02.2008 tarih 5728 sayılı Kanun 497. md.) Bu Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında, yapı denetim kuruluşunun icraî veya ihmalî davranışla görevini kötüye kullanan ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi gerçek kişiler ile laboratuvar görevlileri, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yapı denetim kuruluşunun ortak ve yöneticileri, mimar ve mühendisleri ile laboratuvar görevlileri bu Kanun hükümleri çerçevesinde yapmaları gereken denetimi yapmadıkları hâlde yapmış gibi veya yapmalarına rağmen gerçeğe aykırı olarak belge düzenlemeleri hâlinde Türk Ceza Kanununun resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

Bu Kanuna aykırı fiillerden dolayı hükmolunan kesinleşmiş mahkeme kararları, Cumhuriyet başsavcılıklarınca Bakanlığa ve mimar ve mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarına bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu ile denetçi mimar ve mühendisleri; eylem ve işlemlerinden 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesul için öngörülen hükümlerine tabidirler.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nda Fenni Mesuliyet

Madde 28: Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fenni mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı ayrı üstlenilmek zorundadır. Fenni mesul mimar ve mühendisler uzmanlık alanlarına göre; yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte, bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini denetlemekle görevlidir. Yapı sahibine ve idareye karşı sorumlu olan fenni mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olmayan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır.

İMAR KANUNUNDAKİ DEĞİŞİKLİK

3194 sayılı İmar Yasası'nın kimi maddelerinde değişiklik yapan 5940 sayılı Yasa 17 Aralık 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu Yasanın 28. Madde'sinde yapılan düzenlemeyle yapım işlerinde şantiye şefi bulundurulması zorunlu hale gelirken, bu görevi **mimar ve mühendisler** üstlenecektir. Fenni mesuliyetin **mimar ve mühendislerce** yürütüleceği ve fen adamlarının yardımcı teknik görevli olarak bu sürece dahil olacağı belirtilmiştir.

Yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde elektrikle ilgili fen adamlarının fenni mesuliyet üstlenmeleri olanağı bulunmadığı halde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile kimi belediyelerin uygulamaları nedeniyle fen adamlarının fenni mesuliyet yapmaları sağlanıyordu. Elektrik yapım işlerindeki fenni mesuliyetle ilgili olarak fen adamlarıyla yaşanan yetki tartışmaları bu düzenlemeyle son buldu.

28. Madde'de yapılan değişiklikle "Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fenni mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiğı uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı ayrı üstlenilmek zorundadır" denilerek, fenni mesuliyetin kamu adına yapılan bir denetim olduğu yasaya girerken, yapı sürecinde uzmanlık gerektiren her meslek alanına ilişkin ayrı ayrı fenni mesullerin bulunması gerektiğı de ilk defa yasada yer aldı.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği (5 Şubat 2008)

MADDE 1 – Bu Yönetmeliğin amacı, 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanuna göre faaliyet gösteren Yapı Denetim Komisyonunun, yapı denetim kuruluşlarının ve laboratuvarların kuruluş ve çalışmaları; yapı denetim kuruluşlarında ve laboratuvarlarda görev alacak denetçi mimar ve mühendisler ile diğer görevlilerde aranacak nitelikler; ilgili idare, proje müellifi, yapı müteahhidi, şantiye şefi, yapı sahibi ile yapı denetim kuruluşu ortaklarının görev ve sorumlulukları; yapı denetimi hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesi; yapı denetim kuruluşları ile bu kuruluşların denetçi ve kontrol elemanı mimar ve mühendislerinin sicil raporlarının tutulması, yapılara sertifika verilmesi ve Kanunun uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Yapı denetim kuruluşunun görev ve sorumlulukları

MADDE 5-

b) Proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendisler aracılığıyla, proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esasları, imar planı, ilgili idarenin imar yönetmelikleri ile yürürlükte bulunan diğer yönetmelik, genelge, şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol eder, proje müelliflerinin sicil durum belgesinin olup olmadığını denetler ve sicil durum belgesi olmayan müellifin durumunu ilgili meslek odasına bildirir.

d) İncelenen projeler, uygun görülmesi hâlinde, yapı denetim kuruluşu adına ilgili denetçi mimar ve denetçi mühendisler tarafından imzalanır ve kuruluş tarafından tasdik edilir.

Denetçi, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanının görev ve sorumlulukları

MADDE 6 –

1-Proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendisler tarafından, proje müelliflerince hazırlanan projelerin ihtisas alanlarındaki mevzuata uygunluğu, detay ve hesapların doğruluğu, Yönetmelik [ek-3](#)'te gösterilen [form-1](#) ile belirlenmiş asgari kriterlere uygunluğu ve proje müelliflerinin sicil durum belgelerinin varlığı denetlenir. Var ise, eksiklik ve hataların giderilmesi sağlanır. Eksikliği ve hatası bulunmayan projeler, ilgili denetçi mimar ve denetçi mühendis tarafından onaylanır.

2- Yapı ruhsatının alınmasını müteakiben, yapı denetim kuruluşunun ilgili denetçileri, yapı sahibi, yapı müteahhidi veya yapı müteahhidi adına şantiye şefi tarafından işyeri teslim tutanağı tanzim edilerek ilgili idarenin onayına sunulur.

3- İşyeri teslimi yapıldıktan sonra, ihtisas alanlarına göre ilgili denetçiler, kontrol elemanları ve var ise yardımcı kontrol elemanları tarafından, temel bölümünün inşası sırasında gerekli denetim ve gözetimler yapılır; [temel kalıp ve donatı imalatı kontrol tutanağı](#), [temel topraklaması kontrol tutanağı](#) ve temel beton döküm tutanağı tanzim edilerek, yapılan işlemlerin uygunluğu onaylanır.

Denetçi, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanının görev ve sorumlulukları

5- Yapının çatı örtüsü, dolgu duvarları, kapı ve pencere kasaları ile tesisatlara ait imalatların tamamlanıp sıvaya hazır hâle gelmesi ve iş bitimine kadar olan son bölümünde ise bodrum, zemin, asma, normal kat ve çatı katlarının dış duvarları ve iç duvarları kontrol tutanakları, **elektrik tesisatı duvar boruları kontrol tutanağı, elektrik kablo çekimi ve tali pano kontrol tutanağı**, çatı konstrüksiyonu, ısı yalıtımı, su yalıtımı ve çatı örtüsü kontrol tutanağı, temiz su boru tesisatı hidrolik basınç testi kontrol tutanağı, pis su boru tesisatı sızdırmazlık testi kontrol tutanağı, yapının sıvaya hazır duruma geldiğini belirten tutanak, **elektrik ana pano kontrol tutanağı** ve mekanik tesisat montaj tutanağı tanzim edilir.

6- Maddede sayılan işlemler, ihtisas konusuna göre ilgili denetçi, kontrol ve var ise yardımcı kontrol elemanlarının denetiminde sürdürülür.

Yapı müteahhidi ile şantiye şefinin görev ve sorumlulukları

MADDE 9 –

1- Gerçek kişiler ve kooperatifler de dâhil olmak üzere, tüzel kişiler tarafından yaptırılan her türlü yapı inşası işinin bir yapı müteahhidi tarafından üstlenilmesi mecburidir. Yapı müteahhidi, şahsen sahip olduğu teknik ve mali kaynakları kullanarak veya taşeron marifetiyle yapım işini ticari maksatla üstlenen, yapının plana ve mevzuata, fen, sanat ve sağlık kurallarına, ruhsata ve eki projelere uygun olarak ve bünyesindeki mimar ve mühendisler ile diğer uzmanların gözetimi altında inşa edileceğini yapı sahibine ve ilgili idareye taahhüt eden gerçek veya tüzel kişidir.

2- Yapım işleri yürütülen şantiyede, mühendis, mimar, teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip olmak üzere bir şantiye şefinin bulundurulması mecburidir. Yapı müteahhidi, inşaatta görevlendireceği **şantiye şefi** ile asgari hüküm ve şartları ek-12'de gösterilen form-10'da belirlenmiş sözleşmeyi imzalar. Bu sözleşmenin bir sureti yapı denetim kuruluşuna verilir. Mühendis, mimar, teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip olan yapı müteahhidinin şantiye şefliğini üstlenmesi hâlinde, şantiye şefliği için sözleşme akdedilmesi şartı aranmaz. Yapı sahibi ile yapılan sözleşmede bu husus belirtilir.

3- **Şantiye şefi**; yapıyı ilgili mevzuat hükümlerine, ruhsata ve eki projelere, denetçi mimar ve mühendis ile kontrol ve yardımcı kontrol elemanlarının talimatlarına uygun olarak inşa ettirmek, yapı denetimi sırasında bizzat hazır bulunarak, denetimin uygun şartlar altında yapılmasını sağlamak, ek-10'da gösterilen form-8'e uygun yapı denetleme defterini şantiyede muhafaza etmek, bu defterin ilgili bölümünü ve yapı denetim kuruluşunca düzenlenen diğer tutanak ile belgeleri imzalamakla yükümlüdür.

4- Şantiye şefinin herhangi bir sebepten dolayı yapı ile ilişkisinin kesilmesi hâlinde, bu durum yapı müteahhidi tarafından, en geç üç iş günü içinde yapı denetim kuruluşuna bildirilir. Bunun üzerine yapı denetim kuruluşu ve yapı müteahhidi tarafından seviye tespit tutanağı düzenlenerek ilgili idareye ibraz edilir. Yeni bir şantiye şefi görevlendirilinceye kadar, yapı müteahhidi tarafından inşai faaliyet durdurulur.

5- Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

6- Yapı müteahhidi veya onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, inşaatta herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı yapı denetim kuruluşuna haber vermek zorundadır. Aksi takdirde, işin denetimsiz ilerlemesinden doğabilecek her türlü sorumluluk yapı müteahhidine ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefine aittir.

Teknik personelin denetim yetkisi

MADDE 15 –(1) Yapı denetim kuruluşunda görev alacak denetçi personelin unvanlarına göre denetim yetkisi sınırları ve görevleri aşağıda gösterilmiştir:

a) **Proje ve uygulama denetçisi mimar**, mimari projenin ilgili mevzuata uygunluğunun ve yapının her safhasında bu projelere uygun yapıp yapılmadığının denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 360.000 m² toplam inşaat alanıdır.

b) **Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi**, zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap-yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevlidir. Denetim yetkisi sınırı 360.000 m² toplam inşaat alanıdır.

c) **Uygulama denetçisi inşaat mühendisi**, yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m²'dir.

ç) **Proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi**, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m²'dir.

d) **Proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi**, proje ve yapı denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 120.000 m²'dir.

(2) Yapı denetim kuruluşunda görev alan yukarıda yetki sınırları verilmiş proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi, söz konusu denetim yetkisini kullanırken, denetimi üstlenilen yapıda aynı zamanda uygulama denetçisi olarak görevlendirilebilir.

(3) Kontrol elemanı: Yapı denetim kuruluşunda görev alan kontrol elemanı, denetçi mimar ve denetçi mühendisin sevk ve idaresi altında görev yapar. Görevlendirildikleri yapılarda denetçi mimar ve mühendislerin vereceği görevi yerine getirir ve sorumluluğu altında bulunan işlerden dolayı denetçi mimar ve mühendisler ile birlikte müteselsilen sorumludur. Denetim yetkisi sınırları, inşaat alanı itibarı ile aşağıda belirtilmiştir:

İnşaat mühendisi ve mimar 30.000 m²

Makine mühendisi 60.000 m²

Elektrik mühendisi 120.000 m²'dir.

(4) Yardımcı kontrol elemanı: Yardımcı kontrol elemanı, her yıl Bakanlık tarafından yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğe göre 3b (hariç) grubuna kadar olan ve inşaat alanı 15.000 m²'yi geçmeyen bir yapının denetimi üstlenildiğinde, yapı denetim kuruluşunda kontrol elemanı yerine görevlendirilir. Yardımcı kontrol elemanı, denetçi mimar ve mühendislerin sevk ve idaresi altında görev yapar. Görevlendirildiği yapılarda denetçi mimar ve mühendisler ile birlikte müteselsilen sorumludur. Denetim yetkisi sınırları, inşaat alanı itibarı ile aşağıda belirtilmiştir:

Teknik öğretmen (İnşaat, Makine, Elektrik) 15.000 m²

Tekniker (İnşaat, Makine, Elektrik) 10.000 m²

Teknisyen (İnşaat, Makine, Elektrik) 5.000 m²'dir.

DENETÇİLERİN DİKKAT EDECEĞİ KONULAR

4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu kapsamı içinde bulunan illerde, kamuya ait yapı ve tesislerle, ruhsata tabi olmayan yapılar hariç, Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak olan yapıların denetlenmesi; İnşaat ruhsatı ile Yapı kullanma izni verilmesi sürecindeki uygulamalarda, yapının can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun, kaliteli yapı yapılmasını sağlamak, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği kapsamında, Yapı Denetim Şirketlerinin görevidir.

Yapı Denetim Şirketleri'nin "Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile kesin projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen kesin projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek." diye tanımlanan sorumluluğunda, Elektrik Projeleri (Elektrik Tesisatı, Tel+TV Tesisat, Yangın Algılama) ile ilgili farklı uygulamalar yapmak söz konusu olmaktadır.

DENETÇİLERİN DİKKAT EDECEĞİ KONULAR

Her proje için kontrolden önce **Sicil Durum Belgesi** aranacak, bu belgesi olmayan projelerin kontrolleri yapılmayacaktır. Uygulamada ise, Yetkili Elektrik Tesisatçısı ile **İşe Başlama Belgesi** imzalanmadan şantiyede iş başı yaptırılmayacaktır. Uygulamalar Temel Topraklamasıyla başlayıp, tabliyelerde boru atılması vb. imalatlarla devam etmektedir. Her iş ile ilgili kontroller yapıp, gerekli **tutanaklar** tutulup uygunluk görüşü bildirildikten sonra bir sonra ki yapılacak işe müsaade edilir.

Yapı kullanma izni alınabilmesi için **Elektrik İç Tesisleri Denetim Ve Muayene Uygunluk Belgesi** doldurulacaktır. Bundan sonra her abonelik için **İş Bitimi Belgesi** düzenlenecek ve enerjinin verilmesine yönelik işlemler tamamlanmış olacaktır.

Yapı Denetim Kuruluşlarında çalışan, Proje ve Yapı denetçisi Elektrik Mühendisi, yapının, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan hasarından dolayı, yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludur. Bu sorumluluğun süresi Elektrik Mühendisleri için, yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren **iki** yıldır. Ayrıca yapı denetim kuruluşları ile denetçi mimar ve mühendisler; eylem ve işlemlerinden 3194 sayılı imar kanununun TUS için öngörülen hükümlerine tabidir.

DENETÇİLERİN DİKKAT EDECEĞİ KONULAR

Yapı denetim kuruluşunun kurucu ortağı durumundaki mühendisler, kuruluşta görevli denetçi mimar ve mühendisler ile kontrol elemanlarının görevlerini, Kanun ve Yönetmelik doğrultusunda yerine getirmeleri için gereken tüm tedbirleri alır.

İş yerinde, iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili bölge çalışma müdürlüğüne bildirme yetkisine sahiptir.

Yapı denetim kuruluşlarının ve bu kuruluşların mimar ve mühendislerinin yapı denetimine ait sicilleri, ilgili idare tarafından verilen sicil raporlarına göre yapı denetimi komisyonunca tutulur.

Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticarî faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim faaliyeti süresince başkaca meslekî ve inşaat işleri ile ilgili ticarî faaliyette bulunmaları yasaktır.

Not : SMM belgeli ve başka yerde SGK'lı olarak çalışan **mühendis**, yapı denetçisi, kontrol elemanı ve şantiye şefi olamaz.

PROJE VE YAPI DENETÇİSİNİN YAPACAĞI İŞLER

I. ELEKTRİK PROJESİ KONTROLÜ

Elektrik projelerinin (Elektrik, Telefon+TV, Yangın Algılama, Yıldırımdan Koruma, Asansör) kontrolünü kapsamaktadır. Bu iş için hazırlanmış olan Proje Kontrol Formu'nda, kontrol aşamasında bakılacak yerlerle ilgili olarak sorulan soruların, Kontrol Listesi olarak yapılan açıklamalar ile sağlıklı bir kontrolün yapılması amaçlanmıştır.

II. YAPININ KONTROLÜNDE TAKİP EDİLECEK İŞ SIRASI, İMZALANACAK BELGE VE TUTANAKLAR

Yapılardaki elektrik uygulamalarında, takip edilecek iş sırası, bunlarla ilgili açıklamalar, düzenlenecek tutanaklar, imzalanacak belgeler vb. konularında bilgilendirmeler yapılmıştır. Eksik ya da hatalı iş yapılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

NOT: Aşağıda tanımlanan iş sırası, çoğunlukla konutlar ve fabrikalar için geçerlidir. Prefabrik Yapılar, Çelik Yapılar vb. de iş sırası değişse de takip edilecek yöntemler aşağıdaki gibidir.

- İşe başlama tutanağı
- Temel topraklama kontrol tutanağı
- Şantiye elektriği kontrol tutanağı
- Enerji Odası ve/veya Sayaç Panosu, Kablo Bacasının Kontrolü
- Tabliye Boru Geçiş Kontrol Tutanağı
- Duvar boruları, buat, anahtar ve priz kasaları kontrol tutanağı (Yapının sıvaya hazırlık tutanağı)
- Elektrik kablo çekimi ve tali pano tutanağı
- Elektrik anahtar, priz montaj tutanağı ve buat bağlantı tutanağı
- Elektrik ana pano ve kablo bacası kontrol tutanağı
- Muayene Uygunluk Belgesinin Doldurulması
- İş Bitirme Belgesinin Doldurulması

III. ELEKTRİK İÇ TESİSLERİ DENETİM VE MUAYENESİNİN YAPILMASI (UYGUNLUK BELGESİNİN DOLDURULMASI)

Yapıdaki elektrik uygulamaları bittikten, yapı kullanma izni alındıktan sonra, elektriğin yapıya bağlanabilmesi için, son bir kontrolün yapılması ve bununla ilgili belgelerin doldurulması gerekmektedir. Onaylı projesine, yönetmeliklere, standartlara vb. yönünde yapılacak bu kontrol aşamasında bakılacak yerlerle ilgili olarak Muayene Uygunluk Belgesi'inde sorulan sorular, Kontrol Formu olarak yapılan açıklamalar ile hatalı uygulamaların giderilmesi amaçlanmıştır.

Yukarıda da açıklandığı gibi, bu belgenin doldurulmasından sonra doldurulacak olan İş Bitimi belgesinin eki olarak enerji almak üzere Yetkili Elektrik Tesisatçısına verilecektir.

TMMOB'nin görüşleri

Marmara depreminden sonra siyasi iktidar tarafından alelacele çıkarılan 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkında Yasa ciddi eksiklikler ve yanlışlıklar taşımasının yanısıra ihtiyacı gidermekten çok uzaktır diyerek açıklamalarda bulunan TMMOB, açıklamalarına şu taleplerini eklemekteydi.

- ❖ Yapı denetim sürecine dahil kurum ve kuruluşların görev yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlanmalıdır.
- ❖ Her inşaata Şantiye Şefi zorunluluğu getirilmelidir.
- ❖ Müteahhit tanımı doğru yapılmalıdır.
- ❖ Yapı denetim komisyonlarında TMMOB da temsil edilmelidir.
- ❖ Denetçi belgeleri ve süreç içerisindeki takibi TMMOB tarafından yapılmalıdır.
- ❖ Yapı denetim mekanizmasında yer alan meslektaşların sicilleri TMMOB ve Odalar tarafından tutulmalıdır.
- ❖ Meslek içi eğitimler TMMOB'ye bağlı Odalarca yapılmalıdır.
- ❖ Yeni düzenlemeler yapıldıktan sonra Yasa ülke genelinde uygulanmalıdır.
- ❖ Yapı denetim laboratuvarlarında akredite olma koşulu aranmalıdır.
- ❖ Mali sorumluluk sigortası ve Mesleki sorumluluk sigortası getirilmelidir.

TMMOB'nin görüşleri

Uygulamadaki 9 yılı geçen süre sonunda sistem tıkanma noktasına gelmiş Bakanlık 100' ü çok aşmış yapı denetim firmasını kapatmış, 3255 kadar yapı denetçisinin belgesini iptal etmiş, aynı zamanda da TMMOB'ye ve ilgili Odalarına yazılan yazılarda Bakanlık Oda üyelerine Odaların da ceza vermesini istemiştir.

TMMOB ve Odaları, taraf olmadıkları bir uygulamanın sonucunda üyelerine ceza veremeyeceklerini belirtmiş, ancak yapı denetim çalışmaları sırasında üyesi oldukları Odanın kurallarının ihlali var ise üyelerine ilişkin işlem yapacaklarını Bakanlığa bildirmişlerdir.

TMMOB 41.DÖNEM OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULU'NDA KARAR ALTINA ALINAN TASARI (24-25 EYLÜL 2010)

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nda hazırlık çalışmaları süren yeni "Yapı Denetim Hakkında Yasa" ve "Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği" Taslağı yayımlanmadan; Yapı denetimini "kamu" adına yapmaya çalışan mühendis ve mimarların düşündüğü doğrultuda, gerçek anlamda toplumun can ve mal güvenliğini koruyacak, denetimi pazarlıklardan kurtaracak, çalışanların özlük haklarını düzenleyecek TMMOB bilgi ve birikimi ile bütünlük içinde yasa ve yönetmelik hazırlayacak bir çalışma grubu (acilen) oluşturulmasını ve Bakanlığa uygun bulmadığımız yeni çalışmaya müdahil olunmasını öneriyor ve istiyoruz.

Yapı Denetim Sistemi Sayıları

4708 sayılı yasanın yürürlüğe girdiği 2001 yılı Ağustos ayından bu yana 19 pilot ilde uygulanmakta olan yapı denetim faaliyetleri ile ilgili

19 pilot ilde halen kurulu bulunan **1.095** adet yapı denetim kuruluşunda **8.025**'i yapı **Denetçi mimar ve mühendis**, **9.374**'ü **Kontrol Elemanı**, **21.056**'sı **Şantiye Şefi** adı altında çalışan mimar ve mühendis olmak üzere toplam olarak, **39550** mühendis ve mimar çalışmaktadır.

Elektrik Mühendisleri açısından **19 pilot ildeki durum**
3046 Yapı Denetçisi belgesi sahibi var

1521 belge sahibi aktif olarak çalışıyor

921 Kontrol elemanı aktif olarak çalışıyor (*)

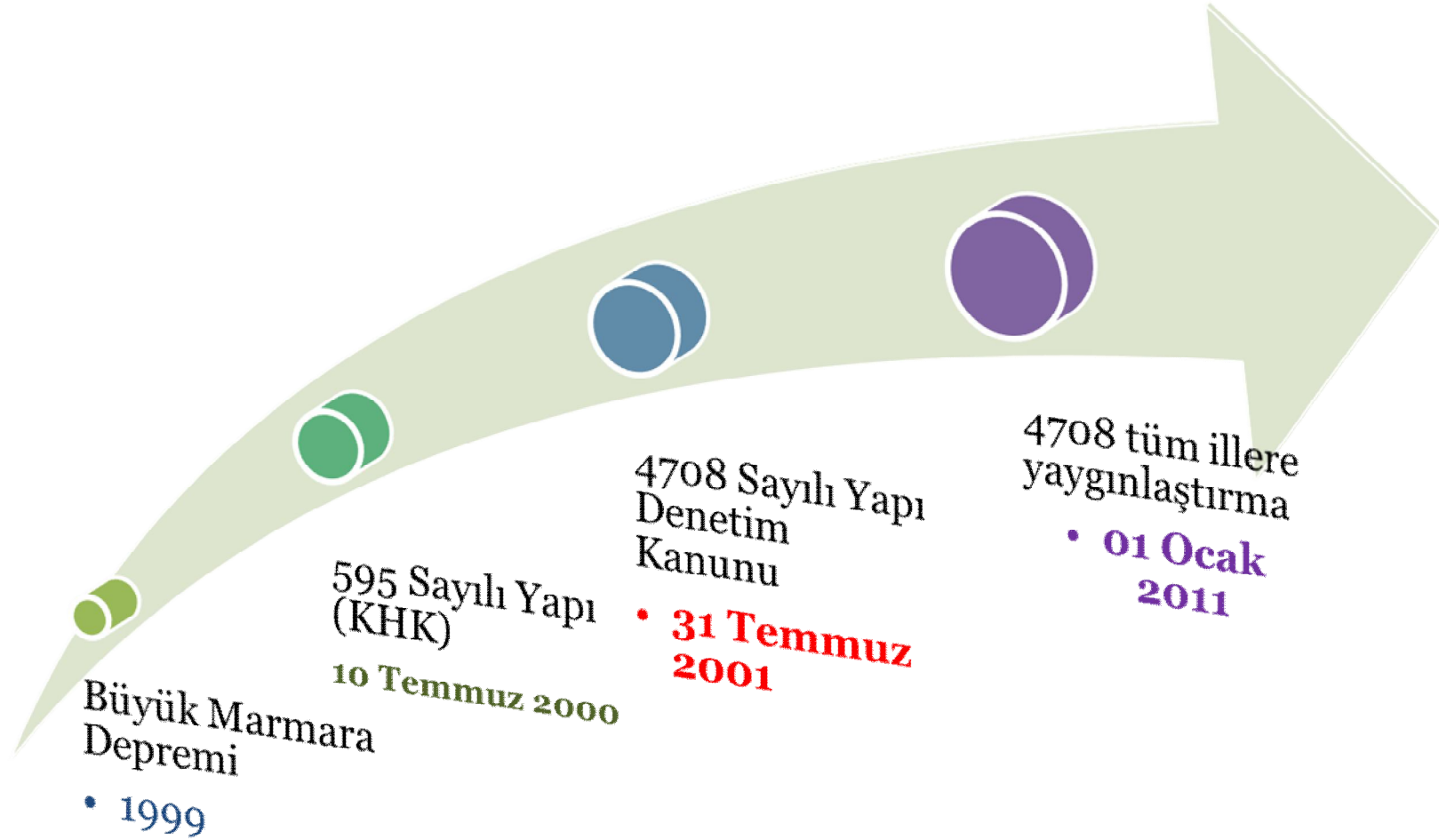
191 Elektrik Mühendisi Şantiye Şefi olarak çalışıyor.

Toplam

2633

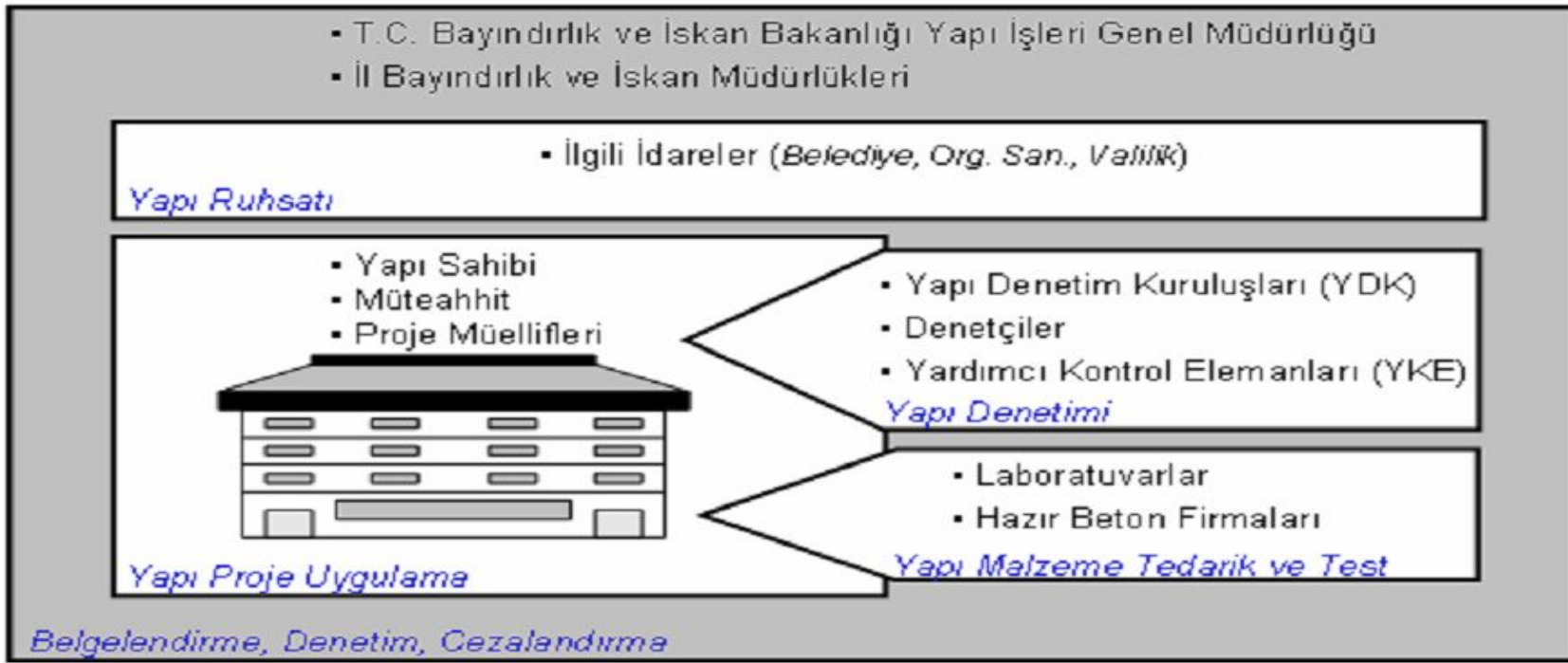
Elektrik/Elektrik-Elektronik Mühendisi aktif olarak sektörün içinde

Yapı Denetim mevzuatının gelişimi

Türkiye'de Yapı Denetim Sistemi

Türkiye'de kaliteli yapı yapılmasını sağlamak üzere proje ve yapı denetimini gerçekleştirmek ve 19 pilot ilde uygulanan 4708 sayılı kanun ve ilgili mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirmek için kanuni bir altyapı ve yürütme bulunmaktadır. Bu yürütme faaliyeti T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na bağlı Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu mevzuat dahilinde çeşitli kamu ve özel sektör organları ve bunların hak ve sorumlulukları detaylı olarak tanımlanmıştır.

DEĞİŞİKLİKLER İÇİN MÜRACAATLARIN YAPILACAĞI KURUMLAR

- » Yapı sınıfı
- » Yapı cinsi
- » Yapı sahibi
- » İnşaat alanı
- » Kısmi inşaat alanı
- » Kat adedi
- » Pafta/Ada/Parsel
- » Yapı adresi
- » Yaklaşık birim maliyeti
- » Müteahhit
- » Proje
- » Proje müellifi
- » Ruhsat tarih ve no'su
- » Ruhsat onayı veril(me)mesi
- » Hizmet bedeli ve süresi
- » YİBF'ten YKE çıkışı
- » YİBF'ten denetçi çıkışı
- » Hakediş seviyesi
- » Önceki hakediş oranı
- » YİBF iş bitirme

- » Denetçi işe başlama / istifası
- » YKE işe başlama / istifa
- » Kontör yükleme
- » YİBF fesih

- » Firma ünvan/adres vb.
- » Kurucu hisse oranı
- » YDK izin ve denetçi belgesi

- » Denetçi ve YKE adres değişiklikleri şahısların kendileri tarafından
- » YİBF'e denetçi / YKE atanması YDK'nın kendisi tarafından yapılacaktır.

Yapı Denetim Kuruluşu (Firmalar)

YAPI DENETİM KURULUŞU

Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi ifade eder.

Kuruluş koşulları:

Yapı denetim kuruluşuna ortak olabilmek için mimarlık, inşaat mühendisliği, makine mühendisliği veya elektrik mühendisliği diplomasına sahip olmak şartı aranır.

Yetki sınırı:

Yapı denetim kuruluşlarının denetleyebilecekleri toplam yapı inşaat alanı 360.000 m²'yi geçemez.

Aynı alanda ve aynı proje dahilinde olmak şartı ile kuruluş ve denetçileri için toplam yapı inşaat alanı sınırı aranmaz. Yapı denetim kuruluşunun üzerinde bulunan işlerin toplamı denetleme yetki sınırını aşmamış ise, alınmak istenen yeni bir işin son iş olması kaydıyla, toplam yapı inşaat alanı sınırı kuruluş ve denetçileri için aşılabılır.

	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANLIĞI
YAPI DENETİMİ İZİN BELGESİ	
KURULUŞUN	
Ünvanı	: P.Y.D. Proje ve Yapı Denetim Hiz. A.Ş.
Adresi	: Butim İsm. D-Blk K:5 No:1538 Osmangazi Bursa
Meslek Odası	: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
T. Sicil No	: 49558
Dosya No	: 58
Düzenleme Tarihi	: 20.11.2001
İş bu yapı denetimi izin belgesi toplam 720 000 m ² yi geçmeyen yapıları denetleyeceğini gösterir belgedir. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun gereğince düzenlenmiştir.	
BELGE NO: 58	MEHMET ÜNAL Yapı Denetim Komisyonu Başkanı

İzin alma aşamasında istenen belgeler:

Yapı denetim kuruluşuna izin belgesi alabilmek için, kuruluşun ortakları tarafından, kuruluşun faaliyette bulunacağı ili belirten dilekçe ile Bakanlığa müracaat edilir. Dilekçeye aşağıdaki belgeler eklenir:

- Kuruluşun ödenmiş sermayesinin nama yazılı hisselerinin tamamının mimar veya inşaat, makine ve elektrik mühendislerine ait ve sadece yapı denetiminin faaliyet konusu olarak seçilmiş olduğunu gösteren ticaret sicil gazetesi,
- Ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi,
- Kuruluş ortaklarının diploma veya yerine geçen belgelerinin asılları veya ibraz edilen aslının idarece tasdiklenmiş diploma suretleri, ek-13'deki form-11'e uygun taahhütnameleri, odaya kayıt belgeleri, sabıka kaydı olmadığına dair beyan, noterlikçe tasdikli imza sirküleri ve T.C. Kimlik numarası,

İzin alma aşamasında istenen belgeler:

ç) Kuruluda asgari istihdam edilmesi gereken;

- 1) Bir proje ve uygulama denetçisi mimarın,
- 2) Bir proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisinin,
- 3) Bir uygulama denetçisi inşaat mühendisinin,
- 4) Bir proje ve uygulama denetçisi makine mühendisinin,
- 5) Bir proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisinin,

denetim sorumluluğunu üstleneceğine dair ek-14'deki form-12'ye uygun taahhütnameleri, denetçi belgeleri, noterlikçe tasdikli imza beyanları, T.C. Kimlik numarası.

Not: Yapı Denetim Kuruluşu İzin Belgesi almak için yapmış olduğunuz başvuru işlemlerini tamamladıktan sonra aşağıda bildirilen ve başvurunuz esnasında bildirdiğiniz bilgilerin doğruluğunu gösteren ayrı ayrı şeffaf dosyalara yerleştirilip, mavi geniş bir klasör içerisinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Genel Evrak Bölümüne başvurunuz....!

Şube açma koşulları:

Yapı denetim kuruluşu, Kanun kapsamında olup herhangi bir yapı denetim kuruluşuna izin belgesi verilmemiş olan illerde, şube açarak faaliyet gösterebilir. Yapı denetim kuruluşunun faaliyet gösterdiği il dışında herhangi bir ilde şube açabilmesi için, ticari ve mali yönden gereken bütün işlemlerin tamamlanarak, şube açılacak olan ilde daimi olarak ikamet etmek kaydıyla asgari;

- 1) Bir proje ve uygulama denetçisi mimarın,
- 2) Bir proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi
- 3) Bir uygulama denetçisi inşaat mühendisi
- 4) Bir proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi
- 5) Bir proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi

görevlendirilmesi şarttır.

Şube açma koşulları:

Denetçi mimar ve denetçi mühendisler için ek-14'te gösterilen form-12'ye uygun taahhütname, denetçi belgesi, noterlikçe tasdikli imza beyanı, T.C. Kimlik numarası, sabıka kaydı olmadığına dair beyanı; kontrol elemanları ve yardımcı kontrol elemanları için ise, üstleneceği denetim hizmeti için ek-19'da gösterilen form-17'ye uygun taahhütname, ibraz edilen aslının idare tarafından tasdikli diploma sureti, kontrol elemanlarının odaya kayıt belgesi, T.C. Kimlik numarası, sabıka kaydı olmadığına dair beyanı ile birlikte, gereken ticari ve mali işlemlerin tamamlandığını gösteren belgeler, kuruluşun şube açma talebini belirten bir dilekçe ekinde Yapı Denetim Komisyonuna sunulur.

Yapı denetim kuruluşlarının şubeleri aracılığıyla faaliyet göstermelerine izin verilmiş olan bir ilde, o ili merkez olarak seçmiş olan yeni bir yapı denetim kuruluşuna izin belgesi verilmesi halinde, şubeler aracılığıyla faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının sorumluluğunda bulunan işlerin tamamlanmasını müteakiben, şubeler için düzenlenmiş olan izin belgeleri iptal edilir.

YDK İzin Belgesi Başvurusu Süreçleri:

Yapı Denetim Kuruluşu İzin Belgesi Başvurusu şu şekilde yapılmaktadır:
Yapı Denetim Sistemi (YDS)'de bir hesap açılması
Firmanız ile ilgili bilgilerin Belge Başvurusu linkinden doldurulup
başvurunun yapılması,
Yaptığınız başvurudan size bir başvuru numarası üretilecektir, bu
başvuru numarasını YİGM'ye teslim ettiğiniz dilekçenin üzerine
yazmanız süreci hızlandıracaktır!

YDK İzin belgesi almak için gerekli evrakları şahsen YDK'ya elden teslim edilmesi ([Başvuru için gereken belgeler](http://ydkyigm.gov.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=88&Itemid=121#ydk)
http://ydkyigm.gov.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=88&Itemid=121#ydk)

Evrakların Komisyon tarafından değerlendirilmesi

Komisyon olumlu sonuç alınması durumunda belgenin şahsen
YİGM'den teslim alınması

Komisyon olumsuz sonuç alınması durumunda red nedeninin eksik
evrak olması ve evrakların tamamlanabilir nitelikte olması durumunda 3.
maddeden itibaren bir sonraki komisyonda değerlendirilmek üzere süreç
tekrarlanır.

DENETÇİ

İlgili mühendis ve mimar, meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendis ve mimarları ifade eder.

Yetki sınırı:

Yapı denetim kuruluşlarında görev alan denetçi personelin ünvanlarına göre denetim yetkisi sınırları ve görevleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Proje ve uygulama denetçisi mimar, mimari projenin ilgili mevzuata uygunluğunun ve yapının her safhasında bu projelere uygun yapılıp yapılmadığının denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 360.000 m² toplam inşaat alanıdır.

b) Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi, zemin etüdü raporuyla denetimini yapar. Denetim yetkisi sınırı 360.000 m² toplam inşaat alanıdır.

ç) Proje ve uygulama denetçisi makine mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar.

Denetim yetkisi sınırı 120.000 m² 'dir.

d) Proje ve uygulama denetçisi elektrik mühendisi, proje ve yapı denetimini yapar.

Denetim yetkisi sınırı 120.000 m² 'dir.

Denetçi Belgesi Alanları:

Proje inceleyecek ve inşaat denetimi yapacak olan **mimar** için "proje ve uygulama denetçisi",

Proje inceleyecek ve inşaat denetimi yapacak olan **inşaat mühendisi** için "proje ve uygulama denetçisi",

İnşaat denetimi yapacak **inşaat mühendisi** için "uygulama denetçisi",

Proje inceleyecek ve inşaat denetimi yapacak olan **makine ve elektrik mühendisleri** için "proje ve uygulama denetçisi",

Laboratuvarda görev yapacak olanlar için "**zemin veya yapı malzemesi laboratuvar denetçisi**"

olmak üzere toplam altı alanda verilmektedir.

Denetçi Belgesi Başvurusu Süreçleri:

Yapı Denetim Sistemi (YDS)'de bir hesap açılması
Mesleki bilgilerin Belge Başvurusu linkinden doldurulup başvurunun yapılması,

Yaptığınız başvurudan size bir başvuru numarası üretilcektir, bu başvuru numarasını YİGM'ye teslim ettiğiniz dilekçenin üzerine yazmanız süreci hızlandıracaktır!

Denetçi belgesi almak için gerekli evrakların YİGM'e teslim edilmesi

Evrakların Komisyon tarafından değerlendirilmesi

Komisyonun olumlu sonuç alınması durumunda belgenin şahsen

YİGM'den teslim alınması Komisyonun olumsuz sonuç alınması

durumunda red nedeninin eksik evrak olması ve evrakların tamamlanabilir nitelikte olması durumunda 3. maddeden itibaren bir sonraki komisyonda değerlendirilmek üzere süreç tekrarlanır.

Belge alma aşamasında istenen belgeler:

Şantiyelerde iş görebileceklerine ilişkin olarak alınan sağlık raporu Diplomasının veya yerine geçen belgenin aslı veya ibraz edilen aslının idare tarafından tasdiklenen sureti

İlgili meslek odasına kayıt belgesi,

T.C. Kimlik numarası ve iki adet vesikalık fotoğraf,

Sabıka kaydı olmadığına dair beyan,

Mesleğinde fiilen en az 5 yıl çalıştığına ilişkin olarak ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler (Örnek: SMM Belgesi),

Yapı Denetim Sistemi'nin Hesap bölümünden alınacak imzalı Kullanım Sözleşmesi

Laboratuvar denetçisi mühendisler için on iki yıllık fiili meslek süresinin en az üç yılı ilgili alanda olmak üzere laboratuvarda çalışıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler.

Mesleğinde fiilen en az 12 yıl çalışıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınacak belgeler,

E-1- Resmi Kurumlarda halen çalışanlar veya Emekli olanlardan:

E-1-a- Yapı Denetçisi Belgesi almak için;

5 Yıllık Mesleki deneyimlerini hizmet verdikleri ilgili idareden alınan, kişinin çalıştığı görevi, ünvanını ve çalıştığı dönemi açık tarih (gün/ay/yıl) olarak belirtilen, tarih ve sayılı, resmi kurum yetkililerince tasdik edilen (tasdik edenin adı, soyadı ve görev ünvanları) belge aslı veya “aslı gibidir” tasdikli fotokopisi (“Aslı gibidir” kurumundan yetkili birinin adı, soyadı, ünvanı, imzası ve resmi mührü olacak şekilde veya noterden yapılabilir.)

E-2- Özel sektörde çalışan veya çalışarak emekli olanlardan.

E-2-a Yapı Denetçisi Belgesi almak için:

E-2-a-1 Firmalardan alınan belgelerde;

Kişinin çalıştığı görevi, ünvanını ve çalıştığı dönemi açık tarih (gün/ay/yıl) olarak belirtilmiş, firma yetkilisi veya yetkililerince imzalanmış tasdik edenlerin adı, soyadı ve firmaya ait kaşeyi taşıyan belge ile bu firmaların ilgilinin çalıştığı yıllardaki faaliyetini gösterir. Ticaret Odası faaliyet belgelerinin asılları veya noterden “aslı gibidir” tasdikli fotokopilerinin ibrazı.

E-2-a-2 Meslek Odalarından alınan belgelerde;

Meslek odalarına ait antetli yazılarda, ilgilinin TUS, Statik Proje Sorumlusu, SMM vb. olarak çalıştığı dönemin (gün/ay/yıl olarak) belirtilmiş olması, ayrıca resmi kayıt tarih ve no'su ile birlikte oda yetkilisinin adı, soyadı ve unvan kaşesi ile mühür ve tasdik imzasının olması gerekmektedir.

Ek-2-2

E-2-a-3 Belediye Başkanlıklarından alınan belgelerde;

Belediye Başkanlarından alınacak yazılarda, belge talebi bulunan kişinin adı soyadı, hangi görevi (statik proje ve/veya fenni mesul) yürüttüğü, yapının pafta, ada, parsel numaraları ve yapıldığı tarihi belirtecektir.

Bu yazılar, ilgili kuruluşun antetli, tarih sayı, ve onaylayanın adı, soyadı ve görev ünvanı belirten yazı şeklinde olacaktır. Yazı ekleri de aynı şekilde tasdikli ve mühürlü olarak tanzim edilecektir.

Kişilerce ibraz edilecek Yapı Ruhsatı veya Yapı Kullanım İzin Belgelerinin ilgili Belediye Başkanlığınca onaylanmış, onaylayan kişinin adı, soyadı, görev ünvanı ile Belediyenin mühürü olması şartı aranacaktır.

Not: Denetçi Mimar/Mühendis Belgesi almak için belirtilen belgelerin her birini ayrı ayrı şeffaf poşetlere yerleştirdikten sonra, tamamını bir kapaklı naylon dosyaya koyup dilekçe ekindeki dosyayla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı genel evrakına veriniz.

- Verilen denetçi belgeleri beş yıl için geçerlidir. Bu sürenin sonunda vize edilmeyen denetçi belgesinin kullanımına izin verilmez.

Denetçi Belgesi Almak Ücrete Tabidir.

Denetçi Belgesine ait Basılı Malzeme ve Danışmanlık Hizmet Bedeli olarak

Türkiye Halk Bankası Ankara Demirtepe Şubesi Ankara Yapı İşleri

Genel Müdürlüğü Merkez Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü 389-

05000003 Nolu Döner Sermaye Hesabına 100 YTL Yatırılarak Alınan

Dekontla Birlikte Belge Almaya Şahsen Gelinmesi Gerekmemektedir. (EFT

kabul edilmemektedir.)

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

“Tüm binalar denetlenecek” söylemi altında ne yazık ki ülkemizde işlemeyen ve sorunlu bir sistem olan yapı denetimi 2011’den itibaren ülke çapında yaygınlaştırılacaktır. Sistemin işlemediğinin ve sorunları olduğunun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı da farkındadır ki Resmi Gazete’de yapı denetimi sisteminin yaygınlaştırılmasına ilişkin kararı yayımladıktan sonra sistemin sorunlarının çözülmesi için çalışacakları yönünde açıklamalar yapmışlardır. Bu koşullar altında yapı denetiminin yaygınlaştırılması değil, denetimsizliğin kabulü söz konusudur.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 2001 yılında Odalarımız başta olmak üzere pek çok kurum ve kuruluşun uyarıları ve önerilerine rağmen insanların can ve mal güvenliğini kar güdüsüne teslim eden bir sistem olarak 19 pilot ilde uygulamaya sokulmuştur.

Yapı denetimi işinin ticarileştirilmesi ve denetim görevini yapacak mühendislerin bağlı oldukları meslek örgütleriyle ilişkisinin koparılması sonucu ticarileşmiş sistemin içine özgürce denetim olanağından yoksun olarak atılmışlardır. Bu nedenlerle sistem işlememiş ve yoğun eleştirilere neden olmuş, çeşitli yasa ve yönetmelik değişiklikleri yapılmış olmasına karşın sistemin temel mantığı değişmediği için sıkıntılar devam etmiştir. Şimdi ise 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Yasa, Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 Ocak 2011'den itibaren 81 ilin tümüne yayılacaktır.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

Ülkemizde yapı denetim sisteminin 19 ilde pilot uygulamaya başlamasının üzerinden 10 yıl geçmiş, bu sistemle birlikte depremselliği ve sorunları aynı olan bir coğrafyada iki farklı sistem uygulanması gibi garip bir durum oluşmuştur. Alınan karar bu garipliği ortadan kaldırmakla birlikte, elimizde işlemeyen bir sistem olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Yasanın aksayan ve uygulanamayan yanlarının ilgili tarafların görüşlerine başvurularak düzenlenmesi, yasa hedefleri açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

En temel sorun, şirketlerin ücretli çalışanı konumuna sokulan yapı denetçisi mühendis ve mimarların mesleki bağımsızlıktan yoksun bırakılarak denetim yapan değil yalnızca imzacılık yaptıran bir ortam yaratılmıştır.

Bunun temel nedeni, yasada mühendislik mimarlık hizmetlerinin mesleki yeterlilik, eğitim, belgelendirme ve denetleme boyutlarını içermemesidir. Bu sorun karşısında Bayındırlık Bakanlığı çareyi, meslek örgütleriyle işbirliğinde aramış, mevcut denetçi mühendis ve mimarlara Odalar eliyle eğitim verilmesi sağlamıştır.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

Süresi 5 yıl olan Yapı Denetçiliği ve Proje Denetçiliği Belgesi'nin geçerli olduğu süre içinde meslek içi eğitimlerin sürekli hale getirilmesi ve eğitim programlarının Bakanlık ile TMMOB ve bağlı Odalarının ortak çalışması ile belirlenmesi için 2006-2007 yıllarında Bakanlık ile Odalarımızın eşgüdüm halinde hayata geçirdiği eğitim çalışmasının devamının getirilmemiş olması ve yasada bunun hüküm altına alınmaması önemli bir eksikliği oluşturmaktadır.

Sistem içerisinde yaratılan imzacılık ortamı, yapı denetçisi mühendis ve mimarlarımızı da düşük ücretle çalışmaya mahkum etmekte, kamusal bir hizmet olan denetim işinde yaratılan rekabet ortamı denetimsizliği getirmektedir. İlgili yasaya göre yapı denetim kuruluşlarının yapı sahipleri tarafından belirlenmesi gerekirken, uygulamada yapı denetim kuruluşları müteahhitler ile yüz yüze gelmekte, bu durum haksız rekabet koşullarına neden olmakta, bağımsız bir yapı denetim koşullarının oluşmasının koşulları en başta yok olmaktadır.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

Mühendis ve mimarların meslek odalarıyla bağlarının koparılmış olması nedeniyle de meslek örgütlerinin hem üyeleri hem de mesleğin yapılışı üzerinde herhangi bir gözetim ve denetimi söz konusu olamamaktadır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yapı denetçisi mühendis ve mimarları kendisi denetlemeye çalışmakta, ancak böyle bir organizasyona sahip olmaması, mühendis ve mimarların sicillerinin odalarda tutuluyor olması nedeniyle bu denetim mekanizması etkin bir şekilde işlememektedir.

Odalarımızca yıllar önce ölmüş mühendislerin yapı denetçisi olarak gösterildiği saptanmakta, bu tür durumlar hakkında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı uyarılmaktadır. Bu denetimsizlik Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın vermiş olduğu yapı denetçisi belgelerinin piyasada "kiralılır" hale gelmesine yol açmaktadır. İnternet üzerinde kariyer ve iş ilanları sitelerinde "kiralık denetçi belgesi" ilanları yayınlanmaktadır.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

Çözüm Önerileri

Yapı denetimi sisteminde yasal, yönetsel ve uygulamaya dönük köklü değişikliklere ihtiyaç duyulmaktadır. EMO olarak temel önerilerimiz şöyle özetlenebilir:

1- Yapılaşma sürecinde; planlama, tasarım, üretim ve denetim aşamalarının bütüncül olarak yeniden düzenlenmesi ve meslek odalarının sürece daha etkin katılımının sağlanmasına ihtiyaç vardır. Bu çerçevede 4708 Sayılı Yapı Denetim Hakkında Yasası ile 3194 Sayılı İmar Yasası ve bağlı ikincil mevzuat yeniden düzenlenmelidir.

2- Ticari yanı ağır basan zoraki çok elemanlı, hantal yapılı, mali açıdan çok külfetli yapı denetim şirketi modeli yerine; uzmanlık ve ahlaki niteliklere sahip yapı denetçilerinin etkinliğine dayalı bir Yapı Denetim Uygulaması modeli geliştirilmelidir.

3-Yapı denetiminin anahtarı “mesleki denetim”, onun olmazsa olmaz koşulu da TMMOB’ye bağlı meslek odalarının mesleki faaliyetler ve üyeleri ile ilgili gözetim ve denetim faaliyetleridir. TMMOB ve bağlı odalar, görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanarak yapı denetim sürecinde temsil edilmelidir. Denetçi belgelerinin verilmesi ve takibi TMMOB’ye bağlı odalar tarafından yapılmalı, yapı denetimi mekanizmasında yer alan meslektaşların sicillerinin tutulması ve meslek içi eğitimler TMMOB’ye bağlı odalarca yürütülmelidir.

4- TOKİ, KİPTAŞ ve benzeri kuruluşların inşaatları da dahil olmak üzere bütün kamu kuruluşları denetim kapsamına dahil edilmelidir.

5- Yapı denetim sistemindeki şirketlere verilen süreli ya da temelli kapatma cezaları denetim sisteminin etkinliğine hizmet etmediği anlaşılmıştır. Meslek örgütlerinin üyelerini ve mesleki faaliyetleri denetleyebildiği bir sistemin getirilmesi halinde, mevcut yaptırım sistemine ihtiyaç kalmayacak, meslek örgütleri bünyesindeki yaptırım sistemi denetim sürecine gerekli katkıyı sağlayacaktır.

6- Müteahhitlik kurumunun uzmanlık tanımı netleştirilmeli; yapı ile ilişkisi olmayan meslek sahiplerinin yapım işini üstlenmesi engellenmelidir.

7- Yapı denetim uygulamasını sağlam bir zemine oturtacak Yapı Sigortası ve Mesleki Sorumluluk Sigortası sistemine bir an önce geçilmelidir.

8- Yapı üretim sürecinin tek muhatabı Bayındırlık ve İskân Bakanlığı olmamalı, tüm ilgili kurum ve kuruluşların sağlıklı denetim yapılması konusunda eşgüdümü sağlayacak yeni düzenlemelere gidilmelidir.

9- Denetçi ve kontrol elemanı mimar ve mühendisler için yönelik olarak taraflarca Tip Hizmet Sözleşmesi yapılması sağlanmalıdır.

10- Düşük ücret kısılacında olan denetçi ve kontrol elemanı mimar ve mühendisler için yönelik TMMOB tarafından hazırlanan en az ücretler uygulamaya geçirilmelidir.

11- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı Denetim Komisyonu ve Bayındırlık Müdürlüklerinde oluşturulacak Yapı Denetim Komisyonlarında TMMOB temsilcilerinin bulunması sağlanmalıdır.

12- Denetçi belgeleri, uzmanlık alanlarına göre meslek odalarının vereceği eğitimden sonra verilmelidir.

13- Denetim hizmetlerinin daha sağlıklı yapılabilmesi için meslek odalarının da görüşleri alınarak yapı alanları daha uygun seviyelerde yeniden düzenlenmelidir.

14- Denetçilerin uzmanlık alanı dışındaki formları da imzalamak zorunda bırakılmaması için bu formlar farklı meslek alanlarına uygun olarak ayrı hazırlanmalıdır.

Yapı Denetim Sistemine EMO'nun Bakışı

Nüfusunun yüzde 98'i deprem tehlikesi altında yaşayan ülkemizde konutların yüzde 67'si kaçak ya da ruhsatsızdır. Bina stokunun yüzde 40'ı oturulabilir durumda değildir. Fakat mevcut yasa, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 26. Maddesi'nde belirtilen kamu yapı ve tesisleri ile 27. Madde'de belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar ile bodrum kat hariç tek parselde bulunan ve 200 m²'yi geçmeyen iki katlı müstakil yapıları kapsam dışında bırakmıştır. Bu nedenle 2011'den itibaren yapı denetiminin tüm illerde uygulanacak olması ülkemizdeki tüm binaların denetim sürecine girdiği anlamına gelmemektedir. Alınan karar 62 ilde uygulanan denetim sisteminin İmar Kanunu'ndaki teknik uygulama sorumluluğundan çıkarılarak, Yapı Denetim Hakkında Kanunu'na geçirilmesinden ibarettir.

Eğitim Süreci

2007 yılında TMMOB' de yapı süreci ile doğrudan ilgili 4 oda (EMO, İMO, MO ve MMO) bir değerlendirmede bulunarak Bakanlığa “Yapı Denetim Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği'nin konu ile ilgili 9,11 ve 16ncı maddelerinde belirtilen hususların TMMOB ve bağlı odalar ile ilişkilendirilerek yeniden düzenlenmesi üzerine TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliğine uygun olarak Odalarımızca verilebileceği yönünde görüş verilmiş, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ile yapılan Görüşmeler sonucu “Yapı Denetim Sistemi” nin uygulanması konulu Meslek İçi Eğitimin Yapı Denetim kuruluşlarında görev alan mühendislerin eğitiminin 19 il bazında TMMOB ve odalarınca hazırlanacak program çerçevesinde verilmesi kararlaştırılmış olup, yaklaşık 12000'nin üzerindeki mühendis ve mimara bu eğitimler ilgili odalarınca verilmiştir. **EMO özelinde bu rakam 2152'dir.**

Maaşlar ?

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
ODASI

Yapı Denetçiliğinden İstifa

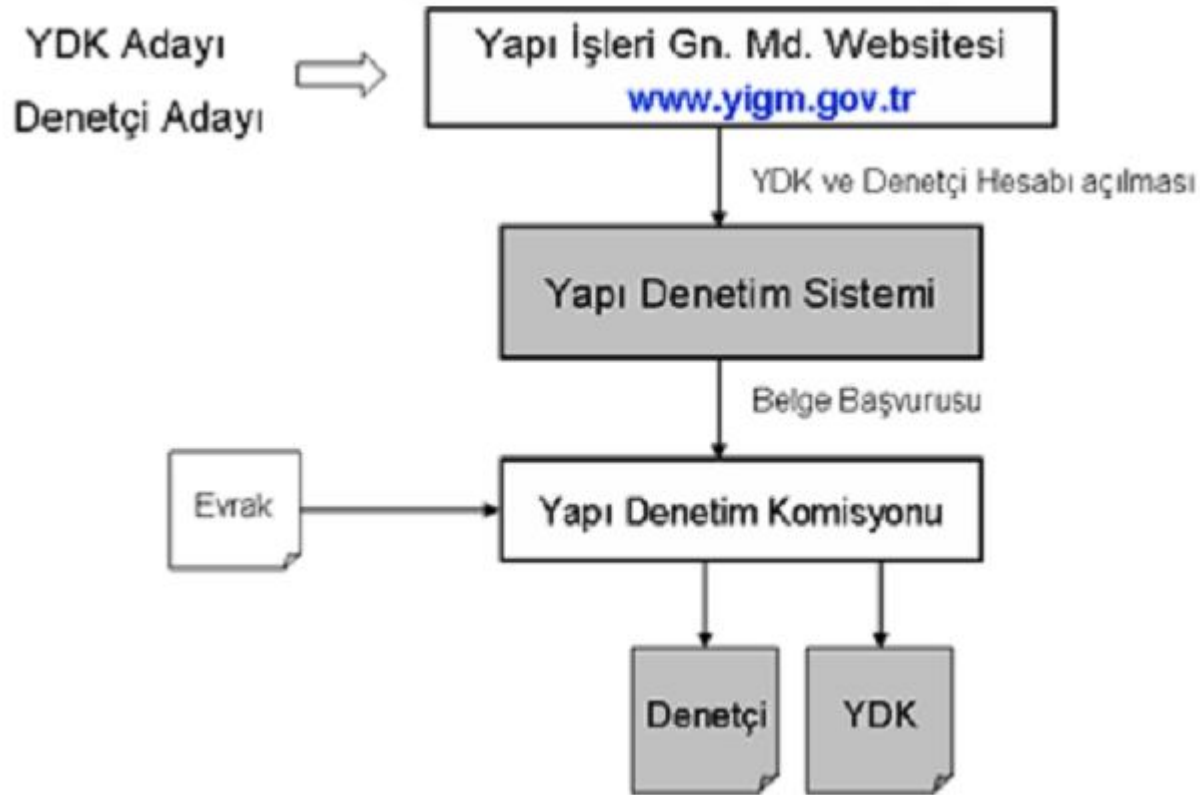
Denetçi ve Kontrol elemanı görevlerinden sadece noter kanalı ile istifa edebilir.

İstifanın bir örneği Bayındırlık İl Müdürlüğü'ne, bir örneği Yapı Denetim Kuruluşu'na Noter tarafından iletilecektir.

Ancak denetçi isminin YDS sisteminden düşmesi 1 ayı bulabilir.

YAPI DENETİM SİSTEMİ (YDS)

YAPI DENETİM SİSTEMİ

Denetçi Bilgileri Özeti

Denetçi Bilgileri

Denetçi No : 1
İsim : YAPI İNŞAAT
Soyisim : DEMİR
T.C. Kimlik No : 10000000000
Denetçi Görev Alanı : Yapı Denetçisi
Meslek : İnşaat Müh.
Sicil No : 1001
SSK No :

Toplam Denetim Bilgileriniz

Toplam YİBF Adet : 7 adet
En fazla Alan: 120000 m²
Kullanılan Alan: 23000 m²
Boş Alan: 97000 m²

YİBF Listesi

YİBF	Yapı Denetim Kuruluşu	Yapı Sahibi	Ada/Parsel	Alan	Seviye (%)		
9	ATA YAPI DENETİM	ALİ VELİ	34/224/234	6000	30.0	●	📄
11	ATA YAPI DENETİM	Ahmet Yapı	22/24/25	2000	0.0	○	📄
6	ATA YAPI DENETİM	ALİ VELİ	23/22/22	1000	4.0	●	📄
3	ATA YAPI DENETİM	ALİ VELİ	78/5/54	5000	0.0	●	📄
1	ATA YAPI DENETİM	ALİ VELİ	456/54/546	6000	0.0	●	📄

GÖRÜNTÜLENEN BU BİLGİLER YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAPI DENETİM KOMİSYONU BAŞKANLIĞI VERİTABANINDAN
20 Ağustos 2007 Pazartesi
TARİHİNDE ALINMIŞTIR.

BÜYÜK DEPREMİN 11'İNCİ YILDÖNÜMÜNDE İMO BAŞKANI SERDAR HARP'TAN DEPREM YORUMU:

İyimser bir cümle kurmak mümkün değil

İnşaat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Serdar Harp, üzerinden 11 yıl geçen Marmara Depremi'ni değerlendirdi: Risk altındaki binaların sadece yüzde biri güçlendirildi. Çalışmalar ağır aksak. Acıların yeniden yaşanmaması için herhangi bir kalıcı kurumsal tedbir de alınmadı

ESRA KOÇAK-ANKARA

17 Ağustos 1999 depremi üzerinden tam 11 yıl geçti. Ama ne yazık ki bu 11 yıl ne Yalova ne Gölçük ne de Adapazarı halkı için olumlu değişimlere sahne olmadı. Depremden etkilenen yapılar iyileştirilmedi. Devlet, yardımların dağıtılmasından, arama kurtarma ekiplerinin organize edilmesine; prefabriklerin inşasından kalıcı konutlara geçilmesine kadar birçok konuda aciz kaldı. Sürekli deprem tehlikesi içinde olan ülkenin hâlâ depreme yönelik olumlu yapı denetim yasaları da yok. Tüm bu yaşananların bir daha yaşanması için neler gerektiğini TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Serdar Harp ile konuştuk.

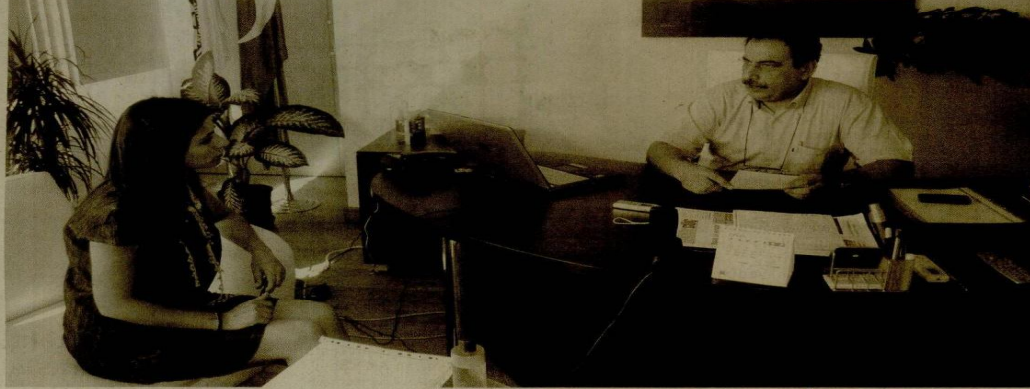
»17 Ağustos 1999 depreminin üzerinden 11 yıl geçti. 11 Yılda Türkiye'nin depreme olan bakışında neler değişti? "Türkiye bugün depreme daha hazırlıklı" diyebilir miyiz?

Ne yazık ki böylesi iyimser bir cümle kurmak mümkün değil. Son olarak geçtiğimiz hafta içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından açıklanan bir araştırmaya göre İstanbul'da incelenen 6 farklı ilçedeki binaların ortalama yüzde 30'u depreme karşı dayanıksız. Güngören ve Bahçelievler gibi ilçelerde bu oran yüzde 70'lerin bile üzerine çıkıyor. Türkiye'nin diğer bölgelerinde de benzer bir durum olduğu tahmin ediliyor.

Binaların dayanıksızlığının bilinmesine rağmen, ne özel mülklerin ne de kamu binalarının güçlendirilmesi yolunda herhangi bir adım atılıyor. 17 Ağustos Depremi'nden bugüne kadar deprem riski altındaki kamu binalarının sadece yüzde 1'inde gereken güçlendirme çalışmaları tamamlanmıştır. Birlerce okul, hastane ve yurt, depreme karşı çok ciddi yıkılma tehdidi altında bulunmasına rağmen, bu konuda adım atılmıyor.

Ülkemizin taşıdığı yüksek deprem riskine rağmen ülkemizdeki yerleşimlerin planlama ve yapılaşma süreçlerinde "depreme duyarlı" bir yaklaşım benimsenmemiş olması, en küçük depremlerde bile çok fazla can ve mal kaybı yaşamamıza neden oluyor. Ülkemizde 1900'lü yılların başından bu yana gerçekleşen depremlerde 100 binin üzerinde insan hayatını kaybetmiş olmasına rağmen, depreme artan duyarlılık ve bilinçin yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Büyük depremlerin hemen ertesinde artan duyarlılık, kurumsal bir nitelik kazanmadığı için zaman içerisinde sönüyor. Ülkemizdeki yapı denetimi ve güvenliği konusundaki kurumsal tedbirler 17 Ağustos 1999 depremi sonrasında ortaya çıkarsa da bu yönde çalışmalar "ağır aksak" ilerliyor.

»Depremden kısa bir süre sonra, İMO'nun uzun yıllar boyunca dile getirdiği yapı denetim yasası çıktı. Yaklaşık 10 yıldır uygulanan bu yasanın

İMO Başkanı Serdar Harp: 17 Ağustos Depremi sonrasında büyük bir toplumsal travma yaşadık ve bir daha hiçbir şeyin eskisi olmayacağını düşünüyorduk. Ama kısa zamanda pek çok şey unutuldu. Depremde yaşanan devasa yıkım sanki bir avuç ağaçlıl mülteahhadin sorumluluğumuz gibi görülmeye başlandı. Birkaç kişi yarğılandı ve sonra hepsi birden unutuldu.

içeriği ve uygulanması konusundaki görüşleriniz neler?

Ne yazık ki ülkemizde yapı üretim süreci ranta bağılı olarak şekillenmekte, konut üretiminde esas beklenti getiri üzerinden kurulmaktadır. Yapı projelerini mevcut işleyişte halen kullanıcı ve/veya tüketici için belediyeden alınacak yapı ruhsatının tamamlanması birer evrakı olmanın öte anlam taşımamaktadır. Yapı denetimi, bütün bu sürecin başat unsuru olarak ülke gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. 1999 Marmara depreminin sonra dönemini siyasi iktidarı tarafından alelacele çıkartılan 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası ciddi eksiklikler ve yanlışlıklar taşımamasını yanı sıra ihtiyacı gidermekten oldukça uzaktır.

10 yıldır pilot olarak 19 ilde uygulanan yapı denetimi Bakanlar Kurulu kararıyla 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren 81 ilde hayata geçirilecek. Ancak hükümetin bir rant kapısı haline getirdiği bu yasaya eleştirilerimiz ve elbette önerilerimiz bulunmakta. İnsanların güvenli ve nitelikli bir yapıda oturmalarının ilk amacı topografik ve jeolojik tespitlere önem verilerek imar planlarının elde edilmesiyle atılır.

Yerel yönetimler tarafından imar planlarındaki arazi kullanım kararları ve yapılaşma şartlarının değiştirilmesinin önüne geçilmelidir. Teknik anlamda yetişmiş kadrolar dışında kimse bu kararı verme yetkisine sahip olmamalıdır.

Ülkemizde oldukça sık rastlanan kayıtdışı yapılaşmanın da önüne geçilmelidir. İmar afları ile ömü açılan bu sorun yeni çıkanlar torba yasalarla da desteklenmektedir. Bu yapılarla elektrik su gibi hizmetler verilmeyerek yapı denetimi sağlanmalıdır.

Yapı denetimi yasının uygulanmasına dair bir diğer önerimiz de mimarlık ve mühendislik fakülteleri gibi alana eleman yetiştiren okullardan sonra meslek içi eğitim verilmesidir. Yetkin mühendislik dediğimiz türde öğrencilerin uzmanlık ve alanında yetkinleştikten sonra imza yetkisi kazanacağı bir staj ortamı sağlanmalıdır. Bugün depremlerin önüne geçmenin en önemli yolu güvenle oturabileceğimiz yapılar inşa etmektir. Bu da ancak alanında yetkinleşmiş kişilerle mümkün olacaktır.

Bu konuda üzerinde durulması gereken bir diğer konu ise kamu binaları, TOKİ ve KIPTAŞ'ın yapı denetim yasının dışında tutulmasıdır. Buraların dışarıda tutulması siyasal iktidar tarafından yürütülen rant kavgasının önemli bir göstergesidir.

Ancak unutulmaması gereken bir şey var, bu kurulların inşa ettiği evlerde oturup, oralarda eğitim ve sağlık hizmetleri alıyoruz. Gölçük ve İstanbul depremlerinde en çok hasar gören yerlerin kamu binaları olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle buralara özel ihtimam gösterilmesi gerekmektedir.

» Türkiye'de deprem olmaksızın da binaların yıkıldığına tanık oluyoruz. Anlaşılan o ki ülkemizdeki yapılarda genel anlamda bir dayanıklılık sorunu var. Bu sorun hangi boyutlarda ve bunu aşmak için neler yapılmalı?

1950'lerden sonra baş gösteren hızlı kentleşme ve sanayileşme beraberinde kaçak yapılaşmayı getirdi. Özellikle büyük kentlerimizin yüzde 60'ının imar yasasına uyulmaksızın yapılaşmasına göz yumuldu. Gecekondu, çok katlı binalar, ticaret ve sanayi yapıları ve hatta kamu binaları bu şekilde yapılarak insan hayatı hiçe sayıldı.

TÜİK'in verilerine göre Türkiye'deki konut sayısı 15 milyon üzerinde. Yüzde 55'inin herhangi bir denetime tâbi tutulmaksızın inşa edildiği bu konutların yüzde 40'ının tadilat ve güçlendirmeye ihtiyacı olduğu tahmin edilmektedir.

Ülkemizde bugüne kadar yaşanan depremler göstermiştir ki mühendislik hizmeti alan, doğru projelendirilen ve imalat süreci denetlenen yapılar deprem riski en az olan yapılardır. Şu da bir gerçektir yaşanan depremlerde kat adedi dörtten fazla

olan, bodrum katı olmayan yapılar çok daha fazla hasar görmüş ve can kaybına neden olmuştur. Ancak bu durum mevcut yapı stoku için geçerlidir. Tekrar etmekte yarar var, zemin özellikleri ve yapı yüksekliği ne olursa olsun, inşasında hangi yapı malzemesi kullanırsa kullanılsa mühendislik hizmetleri alan yapılar güvenliği en yüksek olan yapılardır.

Elbette ki, öncelikle deprem riski yüksek bölgelerimiz olmak üzere, tüm yerleşim alanlarında yapı güvenliğine yönelik teknolojiler kullanılmalıdır. Yüksek yapılar başta olmak üzere tüm yapılar için zemin parametrelerine uygun olarak zemin iyileştirme teknolojileri, deprem etkisini azaltmayı (söndürmeye) yönelik deprem izolatörleri ve benzeri teknolojiler, taşıyıcı sistemde yüksek mukavemetli çelik, basınç dayanımı yüksek hazır beton ve hafif yapı malzemeleri gibi teknolojiler depreme karşı dayanıklı yapılar üretmek için önem taşımaktadır.

»2008 yılından itibaren Odanız tarafından 'Depreme Duyarlılık Yürüyüşü' düzenleniyor. Bu yürüyüşlerden beklentiniz nedir? Yürüyüşlerin kamuoyunda yarattığı etki beklentinizi karşılıyor mu?

Biz ortak hafızası güçlü olmayan bir toplumuz. Yaşadığımız en derin acıları bile üzerinden biraz zaman geçtikten sonra unutabiliyoruz. 17 Ağustos Depremi sonrasında büyük bir toplumsal travma yaşadık ve bir daha hiçbir şeyin eskisi olmayacağını düşünüyorduk. Ama kısa zamanda pek çok şey unutuldu. Depremde yaşanan devasa yıkım sanki bir avuç ağaçlıl mülteahhadin sorumluluğumuz gibi görülmeye başlandı. Birkaç kişi yarğılandı ve sonra hepsi birden unutuldu. Yaşanan yıkımın gerçek sorumluları, yerel yöneticilerin ve siyasal iktidarın yanlışları adeta sünemaltı edildi. Dahası böylesi acıların yeniden yaşanmaması için herhangi bir kalıcı kurumsal tedbir de alınmadı.

Daha birkaç ay önce depremin en fazla zarar verdiği bölgelerden biri olan Adapazarı'nın Akyazı ilçesindeki fay hattındaki günlük bandı idarı bir kararlar daraltıldı. Böylesi bir durumu bilimle ve akılla açıklamak mümkün değil. Arazileri imara açmak, yeni rant alanı yaratmak için böylesi gayri bilimsel adımların atılması anlaşılır bir durum değil ama bizim ülkemizde yaşıyoruz.

Biz 'Depreme Duyarlılık Yürüyüşü'nü işte bu yüzden gündeme getirdik. Bilinçli bir şekilde unutulmuş istenemeyen deprem gerçeğini gündemden düşürmemek, bu konudaki toplumsal duyarlılığı yüksek tutmak için ilk olarak 2008 yılında Gölçük'te başlatılan yürüyüşümüzü. Türkiye'nin dört bir yanından üyelerimizi bölgeye taşıyarak bu konunun önemine vurgu yapmak istedik.

2008 ve 2009 yıllarında gerçekleştirdiğimiz iki yürüyüşümüzde de oldukça olumlu tepkiler aldı. Özellikle yöre halkı tarafından ilgiyle karşılandı. Yürüyüş kapsamında gerçekleştirilen sergi, panel gibi etkinliklerle bölge halkına bazı şeyleri hatırlatabildiğimize inanıyorum. Medyanın konuya yaklaşımı ise pek samimi sayılmaz. Medya, deprem konusunda rating ve tiraj penceserinden yaklaşıyor. Depreme duyarlılık konusunda eğitime en fazla ihtiyacı olan kesim belki de medyadır. Medyanın tamamı olayı adeta magazinleştirmeye çalışıyor. Olası bir İstanbul depreminde yaşanacak ölümlerin haberini yapmak, medyanın en fazla ilgilendiği konu.

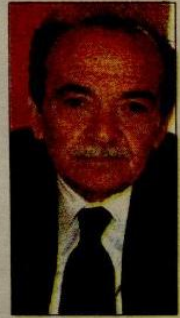
Depreme duyarlılık yürüyüşünün geliştirmemiz ve yaygınlaştırılması gerekiyor. Bu sene bu yolda önemli bir adım atıldı. Daha önceki senelerde sadece İMO örgütülüğü tarafından düzenlenen bu yürüyüş, bu yıl bütün olarak TMMOB örgütülüğüne sahip çıkıyor. Bu yıl Yalova'da düzenlenecek Depreme Duyarlılık Yürüyüşü'nün ardından hem Yalova'da hem de İzmit'de birer anma yapılacak. Umarım önümüzdeki yıllarda daha kapsamlı ve geniş katımlı etkinlikler gerçekleştirebiliriz.

YAPI DENETİME DENETİM LAZIM!

Jeoloji Mühendisleri Odası Antalya Şube Başkanı Kutlu Taner, önümüzdeki yıl Türkiye'nin geneline yaygınlaştırılacak olan Yapı Denetim mekanizmasının düzgün çalışmadığını iddia etti. Bu mekanizma içerisinde vatandaşın müşteri haline getirildiğini ileri süren Taner, Yapı Denetim firmalarının ciddi bir denetime ihtiyacı olduğunu söyledi

Jeologlardan sert eleştirisi

■ Türkiye'nin 19 ilinde uygulanan Yapı Denetim mekanizması, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla tüm illerde hayata geçirilecek. Bakanlar Kurulu'nun bu yöndeki kararı 13 Temmuz 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanırken, Antalya Jeoloji Mühendisleri'nden yapı denetim uygulamasına sert eleştiriler geldi.

Taner 'Ciddi eksikler var'

■ Jeoloji Mühendisleri Odası Antalya Şube Başkanı Kutlu Taner, yaptığı açıklamada, Yapı Denetim firmalarına yönelik ciddi eksiklikler olduğunu belirterek, 1 Ocak 2011 öncesi YD firmalarının acil denetime ihtiyacı olduğunu ifade etti. Yapı Denetimin farklı bir düşünceyle ortaya çıkarıldığını, ancak gelinen noktada denetimin yenden elden geçirilmesi gerektiğine vurgu yapan Taner, "Hele hele 19 ildeki uygulama 2011 yılı itibarıyla Türkiye'nin 81 ilini de kapsayacaksa, bu daha da büyük önem kazanmış ciddi bir konudur." dedi. 6. sayfada

Tellioglu: Onbir yılda karınca boyu yol alınamadı

ANKARA - Tüm İnşaat Mühendisleri Federasyonu Başkanı Tahir Tellioglu, 17 Ağustos deprem felaketinin üzerinden 11 yıl gibi uzun bir süre geçmesine rağmen can ve mal kayıplarının en önemli nedeni olan yapı kalitesizliğini iyileştirme ve müteahhitlik mesleğini disiplinize etme anlamında karınca boyu yol alınmadığını savundu.

Tellioglu, "17 Ağustos 1999 deprem felaketini anlamak için bir 17 Ağustos depremi daha yaşamak mı lazım" başlıklı yazılı açıklamasında, 17 Ağustos deprem felaketi öncesinde bir iki basit prosedür ve belli bir sermayeye ulaşıldığında ertesi gün müteahhit olunabildiğini, bugün de değişen bir şey olmadığını savundu.

Yapı denetim zorunluluğu getirilecek yasal düzenlemeyle işlerin yoluna gireceğini düşünenlerin kendilerini kandırdığını dile getiren Tellioglu, yapı denetim yapan firma elemanlarının büyük kısmının, ehliyet ve liyakat eksiklerinin dışında denetim sorumluluğu olduğu evrakta, imza attığı inşaat görmediğini, "adresini dahi bilmediğini" savundu.

Tellioglu, 17 Ağustos deprem felaketinin üzerinden 11 yıl geçmesine rağmen can ve mal kayıplarının en önemli nedeni olan yapı kalitesizliğini iyileştirme ve müteahhitlik mesleğini disiplinize etme anlamında karınca boyu yol alınmadığını id-

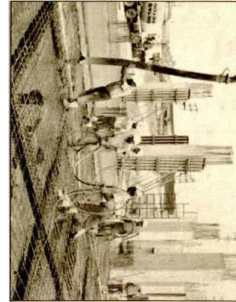
dia etti. Yapı Denetim Kanunu'nun Türkiye'de sadece 19 ilde uygulandığını, bu illerin Türkiye'nin deprem riski haritasına göre belirlenmediğini kaydeden Tellioglu, "Afyon, Erzincan gibi riskli bölgelerde de yapı denetim sistemi yoktur. Dolayısıyla 17 Ağustos'tan beri inşaat sektörünü disiplinsize etme anlamında kamu eliyle yapılanlar çok geridedir.

Özel sektör kendi ufku ve vicdanı anlamında sektöre daha ciddi katkı sağlamıştır" görüşünü ifade etti.

"Hükümetin inşaat sektörü denildiğinde tek anladığı TOKİ" diyen Tellioglu, meslek adına talep edilenlerin dikkate alınabilmesi için "muhakkak TOKİ faydasına olması lazım" gibi bir kanaat oluştuğunu önerdi. Devletin kamu gücünü kullanarak kendi yatırımcısına rakip olmaması gerektiğini ifade eden Tellioglu, şu görüşleri dile getirdi:

"Diyoruz ki, müteahhitlik mesleği belli bir çerçevede dahilinde yapılacak bir meslek olmalı. Ancak kriterlere uyabilen müteahhit olabilir. TOKİ inşaatları ve devletin inşaat anlamındaki bütün yatırımları etkin ve yeterli, yapı denetimi sistem içerisine alınmalı ve ciddi bir denetim mekanizması oluşturulmalı.

Zayıf binaların güçlendirme faaliyetleri hızlandırılarak depreme hazır hale getirilmeli."

ANKARA
Yapı denetimi, 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren bütün Türkiye'ye yaygınlaştırılıyor. Bakanlar Kurulu'nun dünkü Resmî Gazete'de yayımlanan karar ile yapı denetimi 62 ilde daha uygulamaya konuluyor. Yapı denetimi, 2001 yılında Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diğir, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova'da pilot olarak uygulamaya konulmuştu. Uygulanmaya, kamuya ait yapı ve tesisler ile karında belirlenen ruhsatla tabii olmayan yapılar hariç, sız konusunu ilerde inşa edilecek bütün yapıların yapı denetimine tabii olması zorunlu kılınmıştı. Bu kapsamda, yapıların baysımlık ve iskan Bakanlığınca aldıkları izin belgesinde çalsın, tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarına denetim tabii olmaları öngörülmüştü.

Yapı denetimi bütün Türkiye'de uygulanacak

Sorularınız

